

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2015/16:47

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:47 Barnarbetet i världen

av Amineh Kakabaveh (V)

Interpellationen kommer att besvaras den 12 november.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 22 oktober 2015

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Tf. expeditions- och rättschef

Interpellation 2015/16:62

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:62 Rovdjursförvaltning

av Daniel Bäckström (C)

Klimat- och miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 22 oktober 2015

Miljö- och energidepartementet

Åsa Romson (MP)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:77 Ensamkommande barn som försvinner
av Christina Örnebjär (FP)

Interpellationen kommer att besvaras den 24 november 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 22 oktober 2015

Socialdepartementet

Åsa Regnér (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2015/16:38 till miljö- och jordbruksutskottet

Skrivelse

2015/16:33 till näringsutskottet

EU-dokument

JOIN(2015) 33 till utrikesutskottet

KOM(2015) 315 och KOM(2015) 316 till konstitutionsutskottet

Svar på
interpellationer

§ 3 Svar på interpellation 2015/16:49 om stöd till kommuner vid mottagande av ensamkommande flyktingbarn

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Mats Green har ställt ett antal frågor, varav de flesta avser mottagandet av ensamkommande barn.

Sverige tar ett stort ansvar för människor på flykt. Många av dem som söker sig till Sverige är ensamkommande barn. Till och med mitten av oktober hade det kommit över 17 000 ensamkommande barn. Under de senaste tre månaderna har det kommit mellan 700 och drygt 2 000 barn per vecka. Det är en extraordinär situation.

Jag vill börja med att redogöra för hur regeringen hanterar och underlättar de utmaningar som ansvarstagande kommuner ställs inför. I budgetpropositionen för 2016 redovisar regeringen satsningar på sammanlagt ca 2 miljarder kronor under 2016 för bättre mottagande och snabbare etablering. Bland annat höjs schablonersättningen till kommuner för mottagande av nyanlända med ca 50 procent. Denna ersättning utgår även för ensamkommande barn. Vidare höjs schablonersättningen för asylsökande barns skolgång, också det med 50 procent.

Regeringen kommer även att införa differentierade schabloner för statlig ersättning för mottagande av ensamkommande barn. Syftet är att för enkla regelverket, minska den administrativa bördan för både kommunerna och Migrationsverket samt öka kostnadseffektiviteten.

Den 8 oktober beslutade regeringen om en lagrådsremiss om att införa en ny placeringsform, så kallat stödboende, som komplement till befintliga placeringsformer, hem för vård eller boende och familjehem. Med den nya placeringsformen kan kommunerna lättare hitta kostnadseffektiva placeringar som passar individen. Det kommer framför allt att öka flexibiliteten i kommunernas mottagande. Regeringen har gett berörda myndigheter uppdrag i syfte att underlätta kommunernas mottagande. Socialstyrelsen har getts i uppdrag att se över föreskrifter för hem för vård eller boende, HVB. Inspektionen för vård och omsorg, Ivo, har ett regeringsuppdrag att stärka sin kapacitet med tillståndsprövning för HVB och den kommande placeringsformen stödboende. Regeringen har även gett Statens institutionsstyrelse i uppgift att utreda förutsättningarna för myndigheten att iordningställa och tillhandahålla minst 1 000 platser i stödboende och HVB för barn och unga i åldern 16–20 år.

Slutligen har regeringen i budgetpropositionen aviserat att den kommer att återkomma med förslag för att skapa ett sammanhållet system som skapar förutsättningar för en effektiv asyl- och återvändandeprocess, främjar en snabb etablering för dem som fått uppehållstillstånd samt bidrar till att ge kommuner och landsting goda planeringsförutsättningar, så att en långsiktighet i mottagandet kan främjas. I detta ingår även att se över statens styrmedel, liksom ersättningssystemet till kommuner och landsting för mottagandet av asylsökande.

Anf. 2 MATS GREEN (M):

Fru talman! Den fråga som vi nu ska diskutera och flyktingsituationen i stort är brännande aktuell, för att uttrycka sig milt, inte bara i den offentliga samhällsdebatten utan också i nyhetssändningar, riksdagsdebatter och fullmäktigedebatter men även runt fikabord landet över, vart man än kommer.

Sverige tar, som Morgan Johansson sa, ett mycket stort ansvar för människor på flykt, och vi ska fortsätta göra det. I synnerhet gäller det föremålet för den här interpellationen, mottagandet av ensamkommande flyktningbarn och de obefintliga förutsättningar som kommunerna har givits av staten för detta.

I min valkrets Jönköpings län har samtliga kommuner tecknat avtal om att ta emot ensamkommande barn. En av dessa är Gnosjö kommun, som jag nyligen besökte för information och diskussion om just denna fråga. Den bild som gavs är entydig och, vill jag påstå, gemensam med övriga kommuner i länet och i hela landet.

Gnosjö och många övriga kommuner sitter, fru talman, i en helt hopplös och ohållbar situation, med en mängd utmaningar, både hanteringsmässiga och ekonomiska. Gemensamt är dock att det i nästan alla exempel är staten som fallerar i sitt stöd och i de förutsättningar som man ger ansvarstagande kommuner, när tvärtom gemensamt för ett lyckat mottagande är att detta förutsätter engagerade, ansvarstagande och innovativa kommunala medarbetare och politiker. Jag vet inte hur många samtal jag har haft, fru talman, med frustrerade och uppgivna sådana, som trots till synes

omöjliga förutsättningar får det att fungera. Den sortens engagemang kan man nog konstatera aldrig någonsin kan kommenderas fram.

Kommunerna brottas med alltifrån svårigheter att rekrytera gode män, Migrationsverkets obefintliga framförhållning vad gäller placering, antal och överlämning av ensamkommande barn till aktuell kommun, dess långa utredningstider, komplicerade och otydliga ersättnings- och återsökningsregler till den kanske största utmaningen såväl hanteringsmässigt som ekonomiskt, det vill säga boendelösning och boendeform, som ministern även berörde. Jag kan även nämna utmaningen för skolorna. Allt detta innebär enskilt och i kombination stora kommunala extrakostnader som naturligtvis får konsekvenser för övriga verksamheter.

Jag får väl säga, fru talman, att det är något anmärkningsvärt att statsministern för bara någon månad sedan, när han var på besök i Jönköpings län, som svar på frågan om vad han ansåg måste göras för att hantera den alltmer akuta samhällsutmaningen svarade: Nu måste kommunerna börja ta sitt ansvar. Då vill jag säga: Kommunerna är just de som tar sitt ansvar – nu måste staten göra sitt.

Morgan Johansson klassificerade i går själv situationen som ohållbar. Om jag ska vara lite kritisk anser jag väl att en hittills ganska handlingsförlamad regering nu måste se till att det ohållbara inte brister. Men nog om det. Nu är vi där vi är.

Jag har ställt ett antal konkreta frågor men inser att jag kommer att få återkomma om detta, eftersom förhandlingar om den akuta hanteringen pågår i detta nu. Jag kommer också att återkomma med en diskussion om kommunernas långsiktiga förutsättningar och statens stöd, för även om tillflödet av ensamkommande barn skulle upphöra vid årsskiftet, vilket det självklart inte kommer att göra, kommer utmaningarna att vara jättestora, och vi måste hitta en högkvalitativ, uthållig och realistisk väg att hantera detta även i läge två.

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Mats Green sa att han skulle återkomma i nästa anförande. Då tycker jag att Mats Green också ska återkomma till vad han vill göra för att klara ut situationen. Det tjänar ju ingenting till att vi pekar finger åt varandra, varken kommunerna i förhållande till Migrationsverket eller Migrationsverket i förhållande till kommunerna. Det viktiga här är att man samarbetar.

Jag är också ute och reser en hel del i kommunerna. Jag var i Trelleborg i måndags. Det är den kommun som jag skulle vilja säga tar det allra största ansvaret av alla landets kommuner för just de ensamkommande barnen. Man har över 700 sängplatser för ensamkommande barn.

Varför har man så pass många? Det kommer så många just nu varenda dag till Trelleborgs hamn, ett par tre hundra om dagen och ibland betydligt fler än så. Malmö är också en kommun som tar oerhört stort ansvar för detta. Malmö besöker jag på måndag.

Det kommer alltså väldigt många. Men det är också så att våra system inte är anpassade för så pass många som kommer nu, vilket innebär att vi får flaskhalsar på olika sätt. Migrationsverket hinner inte registrera alla, och de måste först registreras. Därefter kan man ta beslut om en anvisning, och sedan måste kommunen som personerna blir anvisade till komma och

hämta dem. Det är denna enorma logistiska utmaning som vi är mitt inne i.

Det finns ingen som tjänar på att vi bara försöker skjuta den här frågan mellan oss, utan här handlar det om att samarbeta mellan kommuner och stat. I både Trelleborg och Malmö möts jag av attityden att det är detta man vill göra, och när jag talar med Migrationsverket möts jag också av den attityden.

Vad kan vi göra från regeringens sida? Mats Green kritiserar oss för att vi inte gör någonting. Men i den budget som vi nyligen har presenterat höjer vi för det första, som jag sa i mitt interpellationssvar, ersättningsnivån med 50 procent för nyanlända flyktingar som kommer till kommunerna. Vi höjer också ersättningsnivåerna kraftigt – också det med 50 procent – för asylsökande barns skolgång. Det är en rejäl satsning som vi gör.

För det andra går vi fram med ett förslag där vi talar om stödboende i stället för HVB-hem. Det är någonting som borde ha gjorts för länge sedan. Det är nämligen inte motiverat att ha en lösning där alla ensamkommande barn måste placeras i just ett sådant boende. Vissa barn har den typen av problematik att de behöver vård och behandling på ett HVB-hem. Men många av dem har inte en sådan problematik, utan de behöver mindre tillsyn. Då måste man ha denna flexibilitet i systemet.

Vi kommer att behöva göra mer i denna ansträngda situation. Alla kommer att behöva göra mer. Kommunerna, staten, regeringen och oppositionen kommer att behöva göra mer. Därför är det mycket viktigt att vi tillskapar ett samtalsklimat som möjliggör att vi kan träffa de breda blocköverskridande överenskommelser som Mats Green berör. Nu har vi i snart en vecka suttit i sådana samtal, och de pågår mycket intensivt just nu. Men regeringens inställning är alltså att vi ska försöka lösa detta tillsammans och inte i konfrontation med varandra.

Anf. 4 MATS GREEN (M):

Fru talman! Jag instämmer i mycket av det som statsrådet sa. Jag menade att jag kommer att behöva återkomma i fler interpellationsdebatter när det gäller just de konkreta frågor som jag ställde därför att det just nu pågår förhandlingar om de frågor som vi diskuterar. Sedan jag skrev denna interpellation för nästan en månad sedan har mycket hänt. Man kan konstatera att situationen har förvärrats ytterligare. Men sedan en vecka tillbaka pågår det förhandlingar mellan regeringen och oppositionen om hur man gemensamt ska kunna hitta lösningar för hela situationen i allmänhet, men naturligtvis när det gäller kommunernas situation i synnerhet. Det är också det som har varit ingången för mitt parti i fråga om detta.

Nu är förslag på gång när det gäller stödboende, vilket jag tycker är mycket bra. Detta presenterades av den tidigare regeringen, och den nuvarande regeringen har fullföljt det. Det tycker jag också är bra.

Tanken med interpellationsdebatten i dag var lite grann att när vi inte har detta akuta läge längre fram kommer det ett läge två. Jag mötte representanter för Sveriges Kommuner och Landsting i veckan som sa att de nu är fokuserade bara på det akuta läget. Så ska det givetvis vara. Jag inser också att Migrationsverket har enorma utmaningar, och jag vill inte på något sätt negligera dessa utmaningar. Men de största utmaningarna finns i ansvarstagande kommuner runt om i landet.

Prot. 2015/16:19
23 oktober

Svar på
interpellationer

När läget inte längre är så akut behöver vi en diskussion om läge två. Då kommer man fortfarande att ha utmaningar, och då tror jag att det är viktigt att man garanterar långsiktiga, stabila och högkvalitativa lösningar för kommunerna. Där kan vi nämligen se att det finns en berättigad oro. Jag har ett ganska långt förflutet som kommunalpolitiker och som kommunalråd i tio år i Jönköping. Jag vet också att alla regeringar, oavsett färg, tenderar ibland att glömma bort de långsiktiga utmaningar som kommunerna står inför. Jag tycker därför att vi måste ha en sådan debatt också.

Nu har vi en akut situation. Men sedan kommer ett läge två som också innebär enorma utmaningar. Vi måste hitta ett långsiktigt sätt att hantera dem.

Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Vi går fram med förslag om stödboenden. Redan den 1 januari vill vi ha denna lagstiftning på plats. Vi ger samtidigt Statens institutionsstyrelse i uppdrag att ha 1 000 platser i beredskap så att man kan börja med detta. Sedan kommer det säkert att fullföljas genom att marknaden också fungerar och att man kommer att kunna få fram fler platser som ska kunna handlas upp det kommande halvåret. Men det är bra att ha ett antal platser i statlig regi till att börja med.

Vi höjer, som sagt, ersättningsnivåerna från den 1 januari. Det är en 50-procentig ökning av ersättningen både för asylsökande barns skolgång och för nyanlända, vilket också är ett stort påslag.

Jag tror att vi kommer att behöva göra mer för att stödja kommunerna. Det är en av de frågor som vi diskuterar i våra överläggningar och som jag tror att vi ska kunna gå i mål med inom kort. Det är viktigt att få ut ett ännu mer förbättrat stöd till kommunerna också i närtid.

Det är i princip på det sätt som Mats Green säger, nämligen att det självklart kommer ett läge två. Vad ska man göra utöver detta i fortsättningen när det sedan handlar om etablering? Jag tror att det till stor del handlar om skolgången. Vi spär på ersättningarna och ökar stödet. Men det måste också ta sig praktiska uttryck. Det innebär att vi under de kommande åren kommer att få bygga en hel rad nya skolor, och vi kommer att få öppna gamla skolor som man kanske har lagt ned på grund av utflyttning och annat, till följd av att elevtillströmningen kommer att vara så stor. Man kan se det som ett problem att vi bygger skolor. Men för en kommunalpolitiker måste det vara något av det roligaste som finns att få klippa ett band och öppna en ny skola. Så tycker jag också att man ska se det, alltså att detta är en del i ett samhällsbygge av Sverige.

Vi kommer också att behöva bygga en väldigt massa nya bostäder. De 250 000 bostäder som regeringen har sagt ska tillkomma till 2020 är ett minimum. Vi kommer att bygga fler än så.

Vi har lagt fram förslag om den största bostadspolitiska satsningen på över tio år på riksdagens bord. Den omfattar sammanlagt 6 miljarder kronor.

Jag säger inte att vi i och med de satsningar som vi gör löser alla problem, särskilt inte när vi ser att inströmningen är så pass stor. Men jag säger att det är på det sättet man ska gå till väga, alltså att successivt investera och bygga ut den samhälleliga strukturen när vi nu blir fler i Sverige. Det är regeringens ingång i detta.

Men för att kunna göra detta på sikt tror jag att det är viktigt att man också skapar en politisk stabilitet och en parlamentariskt stark grund att stå på. Därför för vi nu dessa samtal med oppositionen. Och jag tror att vi kommer att gå i mål med dessa förhandlingar inom kort.

Prot. 2015/16:19
23 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 6 MATS GREEN (M):

Fru talman! Vi får naturligtvis vänta och se tills det finns skarpa förslag på bordet. Det är svårt att föra en debatt här innan vi har fått dessa skarpa förslag. Jag ser fram emot det. Jag kommer att fortsätta resa runt så mycket jag kan i mitt län och tala med förtroendevalda och kommunala medarbetare på socialförvaltningen, skolförvaltningen och så vidare för att se vilka konkreta utmaningar man har och där man ser att staten så att säga inte levererar.

Jag vill också säga att skolutmaningen inte kommer att vara liten. Visst är det kul att man som kommunalpolitiker får bygga och öppna skolor. Men vi ska också komma ihåg att det också måste fyllas med ett kvalitativt innehåll. Där står kommunerna inför tämligen stora utmaningar.

Jag vill inte på något sätt negligera de jätteutmaningar som kommunerna står inför. Utmaningar är kanske ett slitet ord, och i dessa dagar kan man faktiskt använda sig av ordet kris och mena det. Jag kommer att fortsätta att bevaka dessa frågor.

Beträffande det sista som ministern sa finns det all anledning att vara mycket orolig, alltså när det gäller bostäder, framför allt när man ser på den passiva regeringen.

I går hade jag en diskussion här med bostadsminister Mehmet Kaplan. Jag ställde då frågan varför denna regering ägnar mer tid åt att göra det svårare att hyra ut bostäder än att bygga bostäder i Sverige. Jag kan konstatera att det som ministern säger inte alls stämmer.

Återigen: Man måste någon gång börja presentera förslag för hur det ska kunna bli lättare och billigare att bygga i Sverige. Nu talar man om bidrag till företag. Det tror ingen på. Det krävs andra saker. Där är jag inte övertygad om att en miljöpartist, med tanke på Miljöpartiets historia i kommuner, landsting och riksdag att motsätta sig alla former av enklare regler för bostadsbyggande, är lämpligast att se till att det byggs mer i Sverige.

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! I mitt första inlägg frågade jag Mats Green om han hade förslag på vad vi ska göra. Jag måste säga att jag inte i något av hans inlägg uppfattade några förslag på vad vi ska göra, utan det var en kritik av vad vi nu gör. Så där kan det ju inte fungera om man ska ha en dialog. Då måste man ställa frågan: Om ni är kritiska mot vad vi gör, vad tycker ni då att vi ska göra i stället?

Det förs en dialog brett med de olika partierna, och där tror jag som sagt att det finns möjlighet att komma överens och att till och med komma med konkreta förslag. Men jag hittade ingenting av den karaktären i Mats Greens inlägg.

Jag tror att det är minst två stora frågor som man måste fokusera på när det gäller just ensamkommande barn. Den ena är skolan och, kopplat till den, lärarekryteringen. Även om vi går in med mycket pengar till kommunsektorn och möjliggör detta kommer vi att ha problem med antalet lärare. Då är vi beredda att utöka lärarutbildningen men också att höja läraryrkets status genom pengar som finansierar en höjning av lärarnas löner generellt sett. En stor satsning på det ligger också i budgeten.

Sedan ska man komma ihåg att av dem som har kommit till Sverige på senare år är en stor grupp lärare. Vi har 1 400 i etableringsuppdraget, alltså som har fått uppehållstillstånd och är lärare. För oss handlar det om att sätta dem på skolbänken och se till att de lär sig svenska så att de sedan kan fortsätta i sitt yrke i Sverige. Där finns också en resurs, och det tycker jag att man ska komma ihåg.

Bostadsbyggandet ökar. Första halvåret i år ökade bostadsbyggandet med 30 procent i förhållande till första halvåret förra året, och det är framför allt hyresrätter. När vi går in med ytterligare pengar kommer det att öka ytterligare. Det är jag säker på.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2015/16:70 om åtkomst av mark vid bygge av cykelleder

Anf. 8 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Lotta Finstorp har frågat mig vad jag har för planer när det gäller att hantera problematiken kring markåtkomst vid byggandet av cykelleder och om jag avser att göra några ändringar vad gäller anläggningslagen.

Infrastrukturministern besvarade i juni en interpellation med likartade frågor. Hon beskrev då regeringens arbete för att på olika sätt främja cykling i landet. Arbetet sker främst inom ramen för den nationella cykelstrategi som håller på att tas fram och som senare kommer att presenteras för riksdagen.

Jag är ense med Lotta Finstorp om att det är angeläget att cykelleder kan byggas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Det är dock inte givet att de problem som förekommer med markåtkomst ska lösas genom ändringar i anläggningslagen. Anläggningslagen innehåller regler om samverkan mellan ett antal fastigheter med gemensamma behov och har nyligen setts över på ett flertal punkter.

Samarbete och frivilliga uppgörelser med berörda markägare är det grundläggande arbetssättet när det gäller markåtkomst för olika ändamål. Det gäller även för cykelleder. Ytterst kan det finnas en möjlighet att ta mark i anspråk genom expropriation för att tillgodose ett allmänt behov av samfärdsel, transport eller annan kommunikation. Redan att det finns möjligheter till expropriation får vanligtvis till effekt att frivilliga uppgörelser kommer till stånd.

Jag vill avsluta med att på nytt hänvisa till den nationella cykelstrategin. Exakt vilka eventuella ändringar av gällande författningar som kan behöva ske analyseras inom ramen för arbetet med strategin.

Prot. 2015/16:19
23 oktober

Anf. 9 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Den här frågan kan kännas lite marginell dagen efter det fruktansvärda dådet i Trollhättan. Men när man är ute i landet och besöker kommuner och regioner kommer den här frågan ofta upp, därför att cykelleder också har bäring på besöksnäring och därmed intäkter, framför allt för landsbygd.

Cykelfrågor står högt på agendan i både kommuner och regioner men även nationellt. Jag tror att nästan varenda kommun och även region har cykelstrategier i dag för att kunna koppla ihop sina regioner med cykeln. Det handlar om både folkhälsa och miljö men också, som sagt var, besöksnäring.

Jag ser cykeln som ett enormt viktigt komplement till kollektivtrafiken. Då måste man på ett enkelt sätt kunna ta sig fram på cykelvägar som inte är alldeles för långa, för då kommer inte människor att cykla. Då kommer man i stället att använda bilen eller, förhoppningsvis, välja kollektivtrafik i stället för bilen.

Men det finns en bugg i systemet. Det handlar om anläggningslagen och att det är väldigt svårt med markåtkomsten, eftersom en enskild markägare kan säga: Nej, på min mark ska inte en del av en cykelled vara. Det har hänt på flera håll i landet att man har fått dra dessa cykelleder betydligt längre och att det därmed också blivit dyrare, därför att man inte har kommit fram på marker eftersom markägare sagt nej.

Det här är förstås en balansgång. Äganderätten är väldigt stark i Sverige, och den vill jag absolut värna. Men som det är i dag kan man bygga väg på ett betydligt enklare sätt, därför att då kan man peka med hela handen och säga att här ska vägen gå, även om det kan ta ganska lång tid innan vägen kommer till stånd. Men när det handlar om cykelleder går inte det.

Alliansregeringen fokuserade på åtgärder för cykeltrafik i länsplanerna så sent som 2014. Åtgärderna motsvarar ungefär 3,4 miljarder – minst 10 procent av länstransportplanerna. Detta var just för att kunna satsa på gång- och cykeltrafik och knyta ihop kommuner och arbetsmarknader via cykelvägar och cykelleder. Det är helt i linje med att försöka åtgärda bristerna i cykeltrafiken som alliansregeringen gjorde det. Där har jag upplevt att vi har haft en samsyn. Nu kommer det dessutom fram en cykelstrategi.

Om man nu ska göra en översyn även av den här frågan i cykelstrategin, vilket jag hoppas, undrar jag när det är beräknat att den ska vara färdig. Det är en av de frågor som jag har till ministern.

Den nuvarande regeringen har aviserat en satsning på stadsmiljöavtal som medfinansierar lokala och regionala kollektivtrafikprojekt, men det finns inget om att man avser att se över problemen som uppstår vid byggandet av nya cykelleder. Det hjälper ju föga för någon regering att ha högt uppställda planer och många satsade kronor så länge problemen som begränsar byggandet av cykellederna inte är lösta. Alliansregeringen kom inte fram i den här frågan. Min förhoppning är i stället att cykelstrategin nu kommer att innehålla lättnader i detta. Jag skulle vilja att ministern vidareutvecklar detta.

Svar på
interpellationer

Det finns en mängd goda exempel på cykelleder som har invigts i Sverige. Kattegattleden, som är 37 mil lång, är en sådan. Men den har tagit många år att bygga och har inte den sträckning som var tänkt från början, eftersom markåtkomsten satte hinder i vägen.

Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Den fråga som jag har att hantera handlar om huruvida det här ska in i anläggningslagen, som är den lagstiftning som jag har ansvar för.

Anläggningslagen hanterar framför allt förhållanden mellan fastighetsägare. Den har aldrig använts för att också hantera förhållanden mellan exempelvis stat och kommun och fastighetsägare. När frågan har prövats, diskuterats och utretts har tidigare regeringar avvisat den vägen, vilket Lotta Finstorp pekar på.

När den tidigare regeringen behandlade den här frågan ville man inte gå vidare med utredningsförslaget. Det hade fått kritik av bland annat LRF, Fastighetsägarna och Villaägarnas Riksförbund, som menade att man gick för långt när det gällde inskränkning av äganderätten.

Jag är självklart väldigt angelägen om att vi ska kunna komma framåt när det gäller vägar och cykelleder. Det har vi en möjlighet att se till genom en vanlig expropriation. I så fall får man använda sig av det lagrum som redan finns. Att exproprieras egendom behöver inte innebära att man tar över hela ägandet av egendomen, utan det kan begränsas till att markägaren helt enkelt får tåla att en del av dennes egendom används för till exempel en cykelled. Då ska markägaren kompenseras för inskränkningen av egendomen.

Min bedömning är att vill man kunna klara ut de här frågorna och kunna dra de här lederna ska det naturligtvis i första hand ske på frivillig väg med frivilliga avtal. I de flesta fall klarar man det. Men om man inte klarar det måste man vara beredd att vidta expropriationsåtgärder.

Vi får se vad framtagandet av cykelstrategin kommer att leda till. Jag vet inte det, för det är inte mitt departement som bereder den.

Men både denna regering och tidigare regering har sagt att anläggningslagen ska användas för att reglera förhållanden mellan fastighetsägare.

Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Precis som ministern nämnde kom det en utredning för drygt tio år sedan. Jag tror att det var 2002 som Lantmäteriet gjorde rapporten *Översyn av anläggningslagen*. Det var så detta kom upp. Översynen gick ut på remiss, och några var kritiska till den, bland andra LRF.

I översynen finns motivering och fullständigt förslag till författnings-text och allt avseende ändring i anläggningslagen med innebörden att kommuner och eventuellt Trafikverket ska få tillgång till enskild mark eller väg när detta krävs för anläggande av sammanhängande cykelleder.

År 2002 är länge sedan. Cykel som transportmedel och som del i besöksnäringen har blivit mycket vanligare. Nu försöker vi komma i fatt Danmark och Holland, där man i många år tagit sig med cykel mellan bostad och arbete om man jobbar tillräckligt nära. Det ger också stora intäkter till besöksnäringen.

Det finns bra exempel i Sverige, men det har som sagt tagit ett antal år att komma framåt med det. Vi har till exempel Sydostleden och Fyr till fyr på Öland. I Östergötland är arrangörerna av Vätternrundan mycket aktiva i att få till cykelleder, för de ser intäktsmöjligheterna.

En aspekt är att det är bra för folkhälsa, miljö och klimat. Det finns dessutom en uppsida ekonomiskt för markägare. De kan till exempel ha bed and breakfast, och cyklisterna kan stanna till vid mindre hotell för att sova över och sedan cykla vidare. Sådant är mycket vanligt i övriga Europa.

Det är 13 år sedan översynen gjordes, och det har hänt mycket sedan dess. När översynen remissbehandlades fanns det, precis som ministern sa, remissinstanser som var kritiska till de slutsatser och förslag som fanns i översynen. Bland andra var LRF negativt, men 13 år senare är det kanske just LRF:s medlemmar som skulle kunna få goda intäkter om anläggningslagen gjordes om eller om man på något annat sätt gjorde det enklare.

Många markägare ute i landet vill gärna få en led dragen hos sig, men grannen kanske inte vill ha den på sin mark.

Det skulle också bli lättare att ta sig mellan olika gårdar anslutna till Bo på lantgård.

Det händer mycket positivt, men många stängas hårt med byråkrati och kanske med en granne som inte vill ha ens några få meter på sin mark, och då går det inte att bygga det. Det är bland annat därför jag har tagit upp detta.

Det kom en cykelutredning 2012, tror jag. Utredaren Kent Johansson tog också upp att man skulle kunna göra förenklingar i anläggningslagen för att enklare kunna komma framåt.

En cykelväg för människor som är på semester eller tar sig mellan jobb eller skola och bostad borde inte vara störande utan positivt.

Jag undrar varför det saknas ett lagförslag. Jag hoppas att ministern skickar med till ansvarigt statsråd att man ska titta på detta också. Det händer mycket positivt i landet, och vi behöver komma framåt i denna fråga.

Anf. 12 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Som Lotta Finstorp säger finns det en gammal utredning från Lantmäteriet med en översyn av anläggningslagen. Den fick stark kritik från vissa håll. Man menade att dessa möjligheter redan fanns.

Eftersom anläggningslagen i första hand är till för att reglera förhållanden mellan fastighetsägare känns det fel att lägga in denna möjlighet i den lagstiftningen.

Samtidigt är det viktigt att vi kommer framåt. I första hand är det på frivillig basis, men i andra hand finns den tvångsåtgärd som en expropriation är.

En cykelled är en kollektiv nytta. Om många markägare går med på det men någon är emot ska ansvaret att övertala denne inte vila på grannarna. Ansvaret måste vila på stat och kommun, och stat och kommun har i dag de möjligheter som finns i exproprieringslagstiftningen.

Lotta Finstorp säger att LRF-medlemmar kan få intäkter på detta. Det stämmer, för om man tillgriper exproprieringslagstiftningen ska samhället

enligt de nya reglerna ersätta markägaren med bedömd marknadsvärdesminskning plus 25 procent. Vi ersätter inte bara det markägaren går miste om, utan vi lägger till och med till en peng.

Min uppfattning är att det givetvis måste finnas lagliga möjligheter att komma framåt. Dessa lagliga möjligheter finns redan.

Låt mig ställa en fråga till Lotta Finstorp: Vi redan har exproprieringslagstiftningen, varför vill hon inte använda den?

Jag vet inte varför man i de aktuella fallen med Kattegattleden inte har använt den. Det har jag inte tittat på.

Jag anser att man ska använda de tvångsmedel som redan finns i första hand i stället för att stifta nya lagar.

Anf. 13 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Enligt den information jag har fått av dem som är aktiva med dessa olika cykelleder har det utifrån lagstiftningen varit mycket svårt att komma framåt. Det har tagit lång tid eftersom det överklagas och är svårt att hantera.

Man går ihop i ekonomiska föreningar för att kunna knyta ihop lederna. Det är cykelentusiaster som inte vill något hellre än att detta ska fungera bra. Det har kostat stora pengar att komma framåt, för det har varit problem med vissa markägare.

Cykelturismen i Europa omsätter 50–100 miljarder. Det är svindlande summor. Det vore fantastiskt om vi i Sverige kunde få till det på samma sätt. Det skulle ge markägare, exempelvis lantbrukare, i vårt vackra land ytterligare ett ben att stå på om de kunde knyta ihop med till exempel bed and breakfast.

Jag och de som håller på med detta anser att det saknas ett lagrum som ökar framkomligheten för dessa leder. Att de aktiva ständigt lyfter upp denna fråga visar att de har stött på svåra problem när de har försökt komma framåt.

Jag hoppas, och skickar med ministern, att denna fråga ska tas med i cykelstrategin. Att kunna knyta ihop cykelstråk i nätverk i våra regioner skulle vara bra på många sätt.

Det skulle komplettera kollektivtrafiken. Fem kilometer är rimligt att cykla till och från jobb och skola. Då behöver det bli lättare att komma fram. Blir cykelvägen för lång i förhållande till den vanliga vägen kommer människor inte att använda den.

Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Vi har inga meningsskiljaktigheter i synen på hur viktig cykeltrafiken är. Det är en självklarhet att den ska utvecklas, och därför har regeringen inlett arbetet med cykelstrategin.

Det handlar ibland om vilken teknik man ska använda sig av för att komma framåt. Vi har redan en exproprieringslagstiftning. Lotta Finstorp säger att det tar lång tid att genomföra och är krångligt, men ska vi lösa det genom en ny lag som ska beredas kommer det att ta ännu längre tid.

I de aktuella lägena måste stat och kommun vara beredda att använda sig av exproprieringslagstiftningen. Det tror jag är det effektiva systemet. Det är mycket mer effektivt än att tillskapa nya lagar för att lösa ett problem som redan kan lösas med en annan lagstiftning.

Sedan får man se vad man kommer fram till i Näringsdepartementet i arbetet med cykelstrategin. Men det är i så fall en senare fråga. Använd den lagstiftning som finns. Det är min signal till dem som planerar cykellederna. Det har man hittills inte kunnat lösa.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:19
23 oktober

Svar på
interpellationer

§ 5 Svar på interpellation 2015/16:21 om Teach for Sweden

Anf. 15 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru talman! Maria Stockhaus har frågat utbildningsministern om ministern och regeringen är beredda att gå från ord till handling och säkerställa Teach for Swedens finansiering för åtminstone tre år framåt.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Satsningen på Teach for Sweden är en satsning för att öka rekryteringen av lärare, särskilt i vissa ämnen där tillgången till behöriga lärare är otillräcklig, men också en satsning för att höja skolresultaten.

Det råder i dag en stor enighet om att vi står inför en omfattande lärarbrist. Skolverket bedömer i sin prognos att antalet lärare som examineras fram till 2019 behöver i det närmaste fördubblas jämfört med dagens nivåer för att skolväsendets behov ska tillgodoses. Regeringen har därför bland annat i budgetpropositionen för 2016 lämnat flera förslag på angelägna åtgärder för att öka antalet examinerade lärare. Förslagen omfattar både medel för fler platser inom utbildningar som leder till en lärar- eller förskollärarexamen liksom flera insatser för att lyfta läraryrkets attraktivitet för att därigenom locka fler att arbeta i skolväsendet. En av de viktigaste åtgärderna för att öka läraryrkets attraktivitet är det mycket omfattande lärarlönelyft på 3 miljarder kronor på årsbasis som regeringen avser att genomföra.

För att möta lärarbristen behöver vi också fler vägar in till läraryrket. I dag bedrivs flera viktiga försöksverksamheter med särskild kompletterande pedagogisk utbildning. Det arbete som Teach for Sweden bedriver tillsammans med Karlstads universitet och Högskolan i Halmstad är en sådan verksamhet. Regeringen ser positivt på dessa försöksverksamheter och har därför i budgetpropositionen för 2016 föreslagit att ytterligare medel tillförs dessa under åren 2016–2018. Regeringen följer utvecklingen av pågående försöksverksamheter och avser att utvärdera dem. Jag är glad att höra att vi är överens om att det är viktigt att verksamheten som Teach for Sweden bedriver kan fortsätta men också om vikten av att den utvärderas.

Anf. 16 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet så mycket för svaret. Det är glädjande att höra att regeringen delar Moderaternas positiva syn på initiativet att starta Teach for Sweden i Sverige.

De erfarenheter man kan se i andra länder, inte minst England och USA, är hoppningivande. De bästa studenterna blir lärare i de tuffaste områdena. Teach for Sweden ser också till att studenterna får mentorer från

näringslivet och ledarskapsutbildning. Det gör dem till bra förebilder ute i de skolor som har de allra tuffaste förutsättningarna.

Det har gjorts en utvärdering av Teach for Sweden som också bådär gott. Såväl studenter som skolor som tagit emot är jättenöjda. Det enda som gnisslar är samarbetet med universitet och högskolor och kvaliteten på utbildningen där. Jag hyser en förhoppning om att ju mer etablerat Teach for Sweden blir, desto mer kommer det samarbetet att utvecklas positivt.

Teach for Sweden har tydliga ambitioner att ta in fler sponsorer för att finansiera sin verksamhet, precis som man gjort i andra länder där Teach for finns. Men man kommer att behöva statligt stöd för slippa bekymra sig för finansieringen de närmaste åren och för att kunna upprätthålla kvalitet och också kunna öka antalet kandidater. Det kommer glädjande nog inte att bli särskilt svårt eftersom de har väldigt många som söker, och ryktet om Teach for Swedens framgångar sprider sig.

Statsrådet säger i svaret att pengar finns avsatta 2016–2018. Både jag och Teach for Sweden är nyfikna på hur mycket pengar det rör sig om.

Anf. 17 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru talman! Detta är en av flera åtgärder som vi nu vidtar. Jag tror att det finns en ganska bred enighet i riksdagen om att vi behöver ha fler vägar in i läraryrket samtidigt som vi fortsätter att stärka kvaliteten i lärarutbildningen och jobbar för att göra läraryrket mer attraktivt och på det sättet kan höja söktrycket till lärarutbildningen.

När det gäller pengarna som har avsatts är det totalt för all typ av kompletterande utbildning 18 miljoner för 2016, samma sak för 2017 och 14 miljoner för 2018. Det är också för den övriga KPU, det vill säga kompletterande pedagogisk utbildning, som vi nu satsar på, och vi satsar på ytterligare 500 nybörjarplatser.

Jag vill också säga att vi precis i dagarna har skickat ut på remiss ett förslag om en kompletterande pedagogisk utbildning för forskarutbildade. Det är också riktat till just bristämnena. Man ska på ett år kunna läsa in sin KPU med ett studiebidrag på 25 000 kronor i månaden.

Detta är ytterligare en av de åtgärder vi vidtar. Även om vi är nöjda med Teach for Sweden och anser att försöksverksamheten kan fortsätta är det viktigt att vi jobbar på bred front. Möjligheten att få in forskarutbildade gör också att vi kan rekrytera fler lektorer till skolan. Det är någonting som jag tror att alla tycker är önskvärt.

Mot den bakgrunden hoppas jag att vi kan fortsätta att jobba för att både stärka kvaliteten i lärarutbildningen och se till att göra läraryrket mer attraktivt så att fler söker till lärarutbildningen. Vi måste också se till att jobba med att hitta fler vägar in till läraryrket.

Anf. 18 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! Teach för Sweden ser själva inte detta som någon försöksverksamhet. De ser det som en långsiktig satsning. De har starkt stöd även från den Teach for-organisation som finns i ett stort antal länder runt om i Sverige.

Det som är unikt med utbildningen är att de får börja jobba på en gång ute i skolorna. De får dessutom utbildning i ledarskap och mentorskap från näringslivet. Det gör att de har bättre förutsättningar att bli starka ledare och bra förebilder inte minst för elever i dessa områden.

Statsrådet talar nu om att det är 18 respektive 14 miljoner totalt avsatt. Det ska dessutom finansiera 500 platser på övrig KPU. Det verkar inte som att Teach for Sweden kan känna sig lugn med att det finns någon större mängd statliga medel avsatta för att verksamheten ska kunna fortsätta. Detta är olyckligt när det finns ett etablerat koncept som har utvärderats i många andra länder och som man vet fungerar. Det har fått en väldigt bra start i Sverige. Det samarbetar även med näringslivet, vilket är en viktig aspekt av Teach for Sweden. Att man inte är tydlig med och ser till att det finns en bra finansiering för verksamheten är beklagligt.

Anf. 19 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru talman! Jag var nog otydlig där. De 500 platserna på övrig KPU är utöver detta. Detta är just för Teach för Sweden och andra försöksverksamheter som pågår bland annat vid Göteborgs universitet. Av dessa pengar går den största delen, ungefär 10 miljoner kronor, till projektet Teach for Sweden. Man har, som du säger, också extern finansiering från flera privata företag.

Vi ser detta som positivt. Men det är inte det enda som krävs för att vi ska råda bot på den stora lärarbrist vi har. Det är därför viktigt för mig att framhålla att vi också satsar mycket pengar på bedömning och validering av utländska examina, bland annat lärarexamen.

Vi ska även inom ramen för det genomföra kompletterande utbildningar så att de människor som nu kommer till Sverige eller har varit länge i Sverige och har en utländsk lärarexamen kan få den bedömd, validerad och kompletterad i den mån det behövs.

Genom att på detta sätt göra flera saker samtidigt kan vi möta det stora behov vi har av nya lärare i den svenska skolan.

Anf. 20 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! Då blev jag genast lite lugnare. Det handlar också om behovet på satsningar för att få fler vägar in i läraryrket och att kunna validera utländska lärarexamina för att på detta sätt få in inte minst tvåspråkiga lärare, vilket skulle vara en enorm tillgång i vår skola för att möta den mängd nyanlända elever som vi nu ser komma in i våra skolor.

Nu rör interpellationen just Teach for Sweden, och jag blir glad när jag hör att det är 10 miljoner per år avsatt till deras verksamhet. Jag tror att det skulle lugna dem och ge större stabilitet och möjlighet för dem att utveckla sin verksamhet. Jag tror att det är ett välkommet tillskott med tanke på den lärarbrist som vi har i Sverige.

Anf. 21 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru talman! Jag tackar Maria Stockhaus för en angelägen debatt och diskussion om någonting som vi ändå är relativt överens om: Vi behöver verkligen göra allt nu för att få fram fler lärare till den svenska skolan och för att se till att de är kompetenta och rustade för det arbete som ska göras och för att bidra till bättre skolresultat. Det handlar också om att kunna

möta den stora grupp av elever som nu kommer att komma, inte minst i samband med flyktingkrisen.

Jag tror att det är viktigt att vi kan göra många saker samtidigt. Teach for Sweden är ett utmärkt projekt som så långt vi kan se har goda resultat. Men det finns mer att göra, och regeringen kommer att löpande återkomma med förslag om hur vi både kan stärka lärarutbildningen och få fler platser och fler sökande där och hur vi kan få fler vägar in i läraryrket.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2015/16:22 om förbättrad lärarutbildning

Anf. 22 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru ålderspresident! Maria Stockhaus har frågat mig varför jag och regeringen inte vill göra andraspråksinläring obligatorisk på lärarutbildningen och om jag och regeringen är beredda att göra specialpedagogik obligatorisk på lärarutbildningen.

Sedan 2011 finns fyra nya lärar- och förskollärarexamina. I högskoleförordningens bilaga 2, examensordningen, anges de krav som ska vara uppfyllda för att en student ska kunna erhålla examen. De preciserade krav som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i respektive examensbeskrivning ska också vara uppfyllda för att studenten ska kunna erhålla examen.

Gemensamt för samtliga lärar- och förskollärarexamina är att examensbeskrivningarna slår fast att studenten för att erhålla examen ska visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som lärare eller förskollärare i den verksamhet som utbildningen avser. I läroplanerna för grundskolan respektive gymnasieskolan betonas det språkutvecklande perspektivet. I läroplanerna anges dessutom att det är varje lärarens uppdrag att organisera och genomföra arbetet så att eleven får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling. Att undervisningen ska bidra till elevernas språkutveckling framgår också av olika kurs- och ämnesplaner. På motsvarande sätt anger läroplanerna att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever som är i behov av särskilt stöd.

För att ytterligare betona vikten av de två områden som lyfts fram i interpellationen finns det också särskilda mål i examensbeskrivningarna. Samtliga fyra examensbeskrivningar omfattar till exempel krav på att studenten för examen ska visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov.

Lärar- och förskollärarutbildning finns i dag vid 28 lärosäten. Det går säkert att finna exempel på lärosäten och utbildningar där de nämnda områdena betonas mer respektive mindre. Mot den bakgrund som jag just har redogjort för ser dock regeringen inga behov av att från statens håll hårdare reglera examensbeskrivningarna för lärar- och förskollärarutbildningarna inom dessa områden. Vägen till en bättre lärarutbildning går inte via ytterligare detaljreglering utan genom att låta universitet och högskolor använda sin omfattande kompetens och själva besluta om utbildningarnas upplägg och innehåll inom ramen för det tydliga regelverk som finns.

Anf. 23 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru ålderspresident! Jag tackar statsrådet även för detta svar.

Jag är visserligen rätt ny som riksdagsledamot, men jag ägnade mitt första år åt att resa runt ganska mycket i landet och besöka många skolor. En fråga som ofta kommer upp är lärarutbildningen, och ofta specifikt hur oförberedda många nytexaminerade lärare känner sig inför den verklighet de möter i klassrummet. Det gäller tyvärr även de lärarstudenter som är ute och gör VFU och som går den nya lärarutbildningen.

Även om vi nu har en helt ny lärarutbildning med avsevärt förbättrad kvalitet tack vare Alliansen finns fortfarande områden som behöver mer utvärdering och även förbättring.

Det var tidigare här i kammaren en debatt om kommunernas möjligheter att ta emot nyanlända ensamkommande barn. En viktig del är att skolan fungerar och kan ta emot barnen. Många kommuner har som sagt stora utmaningar när det gäller att säkerställa kvaliteten i undervisningen för alla nyanlända. Vi kommer framöver att se barn med annat modersmål i princip i vartenda klassrum i Sverige.

En nyckel för att dessa elever ska lyckas är att de lär sig svenska. Det handlar om en bra start. Man har nu fattat beslut om en obligatorisk kartläggning av kunskaper och annat, och det är en bra start. De behöver intensivträning i svenska, men det behöver också finnas lärare med andraspråkskompetens ute på våra skolor. En lärare med sådan kompetens kan, oavsett ämne, arbeta på ett språkutvecklande sätt som stöder invandrarelevers utveckling i svenska i alla ämnen i skolan och inte bara när man har svenska som andraspråk.

Statens ansvar – ett ansvar som tyvärr tidigare regeringar före alliansregeringen inte har tagit på allvar – är att utbilda kompetenta lärare som kan möta de elever som huvudmännen har i sina skolor. Det finns få utbildningar på universitets- och högskolenivå som har fått så mycket kritik tidigare som just lärarutbildningen.

I svenska skolor finns många elever med specialpedagogiska behov och även behov av andraspråksinläring. Om huvudmännen ska kunna möta framtidens utmaningar och säkerställa en likvärdig skola där alla elever får en chans att lyckas måste staten ta ett tydligare ansvar för att säkerställa att lärare som lämnar lärarutbildningen är laddade med den kompetens som behövs.

Det är många som kritiserar kommunerna för att de inte tar sitt ansvar för att se till att lärarna får den fortbildning som de borde ha. Men vilket ansvar tar regeringen för att säkerställa att lärarstudenterna har rätt kompetens med sig från grundutbildningen? Lärarstudenterna själva genom lärarfackens studerandeförbund vill ha denna förändring och ser behovet av både specialpedagogik och andraspråksinläring som obligatoriska inslag i sin utbildning. Är inte regeringen beredd att lyssna på dem?

När vi vet att antalet nyanlända i våra skolor kommer att öka är behovet av kompetenta lärare som kan möta denna grupp elever viktigt på både kort och lång sikt. Andraspråksinläring bör ingå både i den utbildningsvetenskapliga kärnan och i de didaktiska momenten i olika ämnen. Jag har varit i kontakt med experter på Nationellt centrum för svenska som andraspråk. De förordar också att andraspråksinläring blir obligatoriskt på lärarutbildningen.

Prot. 2015/16:19

23 oktober

Svar på

interpellationer

Det märkliga är att utbildningsministern talat sig varm för behovet av mer specialpedagogisk kompetens. Han har också aviserat ett ”lyft” i frågan. Det är viktigt för de lärare som är verksamma i våra skolor i dag. Men eftersom vi vet att denna kompetens behövs tycker jag att det är svårt att förstå att regeringen inte vill se till att den blir obligatorisk i lärarnas grundutbildning.

Anf. 24 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru ålderspresident! Tack, Maria Stockhaus! Det är få utbildningar som har ändrats oftare än lärarutbildningen, och det är få utbildningar – faktiskt ingen – som är så detaljreglerade med examensmål som just lärarutbildningen. Det ger som sagt ett begränsat utrymme att anpassa, men det finns möjligheter för högskolorna och lärarutbildarna att göra anpassningar som man jobbar fram i det samverkansuppdrag man har, inte minst med skolhuvudmännen.

Min övertygelse är att vi behöver stärka just detta samverkansuppdrag ännu mer. Nu pågår ett försök med övningsskolor där man ska säkerställa kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen. En positiv effekt som vi ser av det är just att kontaktytorna mellan verksamheten, högskolorna och lärarutbildningarna verkligen ökar. På det sättet kan man möta de behov som man ser ute i skolan betydligt tidigare – redan i lärarutbildningen.

Jag delar helt uppfattningen att vi behöver möjliggöra för personer som nu kommer med utländsk lärarexamen, till exempel, att börja jobba i skolan så att de kan fungera som studiehandledare samtidigt som de kompletterar sin utbildning eller vad som krävs för att man ska kunna jobba som behörig lärare.

Jag ser också att vi har ett stort behov av fler modersmålslärare och lärare som har svenska som andraspråk. Det kan också i allra högsta grad vara så att vi behöver utveckla möjligheten att läsa in de här ämnena på de lägre årskurserna.

Nu genomförs som sagt många kompetenshöjande satsningar genom Lärarlyftet, och regeringen har sett till att förlänga dem. Inom ramen för Lärarlyftet kan man också komplettera sin lärarutbildning med just de här ämnena så att fler har den här behörigheten framöver.

Jag tycker att det är viktigt att påminna om att det är först i år som vi faktiskt ser en större grupp som har gått den nya lärarutbildningen, och ännu har ingen samlad utvärdering gjorts. Innan vi börjar detaljreglera ännu mer i den här redan hårt reglerade utbildningen skulle jag vilja att vi gjorde en nationell utvärdering när vi har det nya kvalitetssäkringssystemet på plats.

Anf. 25 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru ålderspresident! Generellt sett kan jag säga att jag inte är för detaljstyrning, och som kommunpolitiker förespråkade jag det kommunala självstyret starkt. Jag tror i grunden på att den högre utbildningen ska ha autonomi. Det är en frihet under ansvar, och där upplever jag tyvärr att det finns stora brister kvar även efter att den nya lärarutbildningen har införts. Jag tycker att det är ansvarslost att man inte vill agera snabbare utan vill vänta på utvärderingssystem och annat. Signalerna just när det gäller specialpedagogik och andraspråksinläring är oerhört tydliga, tycker jag.

OECD:s rapport från när de såg över det svenska skolsystemet pekar på att den lärarutbildning som vi har nu och lärarnas kompetens ute i våra skolor inte håller måttet. Då är det anmärkningsvärt att man inte försöker göra något åt det här redan nu.

Lärarstudenterna är tydliga, kommunerna är tydliga och de som tar emot lärarstudenter från den nya och den gamla utbildningen är tydliga med att det finns stora brister just när det gäller specialpedagogik och andraspråksinläring. Att hålla på och lappa i efterhand med olika lyft kostar oerhört mycket pengar. De signaler som jag har fått från lärarstuderande och båda lärarfackens studerandeföreningar är att den här utbildningen tål att laddas med mer. Tempot i lärarutbildningen är inte särskilt högt. Det finns lärarstudenter som jobbar heltid parallellt med att de läser heltid på lärarutbildningen. Med tanke på att vi utbildar en grupp människor som är oerhört viktig för svensk skolas framtid känns det märkligt. Därför tror jag att det finns utrymme för att lyfta in även andraspråksinläring och specialpedagogik som obligatoriska moment. Då slipper man reparera det här i efterhand med dyra lösningar som lärarlyft och annat.

Anf. 26 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru ålderspresident! Jag tror att två saker är viktiga att slå fast. Den ena är det som Maria Stockhaus säger om att förespråka autonomi. Vi behöver verkligen ha en tillitskultur. Det gäller för professionen i skolan, men det gäller också för professionen på våra högskolor och universitet. Sedan behöver vi föra en kontinuerlig dialog om hur vi uppfyller de mål som är satta att uppfyllas och hur vi möter de behov som finns. Det ska ske med regeringen, men det ska också ske inom ramen för samverkansuppdraget, bland annat med de här självstyrande kommunerna.

Om vi i varje led bara ska ha detaljreglering eller väldigt hårda kontroller är risken att den här tillitskulturen och autonomin för högskolorna urholkas. Jag vet att det finns flera högskolor med lärarutbildning som nu jobbar med att fylla utbildningen med det innehåll som Maria Stockhaus förespråkar. Det tycker jag är positivt. Jag ser ingen motsättning i att man kan uppfylla det här utan att staten går in och detaljreglerar.

Jag har också en syn på att man jobbar mycket med att stärka kvaliteten i just lärarutbildningen. Jag nämnde en av de sakerna, och det är försöket med övningsskolor som initierades under den förra regeringen. Vi är positiva till det, följer det och ser att det har goda resultat.

Vi har också i budgeten lagt till kvalitetssatsningar för att få fler lärarledda timmar, vilket det har blivit för få av. En sista och inte minst viktig sak är att vi behöver stärka forskningsanknytningen i lärarutbildningen och se till att det finns tillräckligt många lärarutbildare som själva har forskarbakgrund.

Det här är någonting som vi får återkomma till i arbetet med forskningspropositionen. Att det här ligger på en vetenskaplig grund är en viktig del så att man utvecklar lärarutbildningen utifrån vetenskap och inte alltid utifrån politik.

En annan del som man ska utveckla detta från är samverkansuppdraget som man ska ha med skolhuvudmännen. Här avser vi att återkomma med nya förslag om hur vi kan stärka samverkan för att lärarutbildningen på det sättet ska utvecklas för att möta de behov som finns.

Prot. 2015/16:19
23 oktober

Svar på
interpellationer

Den andra saken som jag vill slå fast är att det är oerhört viktigt även för lärare att de kan vidareutvecklas i sitt yrke med kompletterande utbildning eller vidareutbildning. Man är inte klar och kan jobba i 40 år utan ny kunskap eller stimulans när man har gått lärarutbildningen. Jag vet att det är svårt för många skolhuvudmän att frigöra sina lärare för vidareutveckling och fortbildning, men det är oerhört viktigt och också en viktig del för läraryrkets attraktivitet att du kan växa, utvecklas och fortbilda dig. Därför ser jag Lärarlyftet och andra sådana saker som vi gör för att stärka lärarna under deras karriär som oerhört väl investerade pengar.

Anf. 27 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru ålderspresident! Autonomi bygger ju på att det finns en tillit i grunden. Just när det gäller lärarutbildningen är den tilliten rätt ordentligt rubbad. Åtminstone är min tillit det. Pratar man med lärarstudenter om vad de tycker om kvaliteten i sin utbildning känns det som att det finns mycket kvar att göra. Det är tydligt i OECD-rapporten att de också är bekymrade över den lärarutbildning som finns i Sverige.

Ska vi säkerställa att alla elever får likvärdiga förutsättningar måste lärarna laddas med den kompetens de behöver. Vi vet att elever med specialpedagogiska behov och elever med annat modersmål kommer att finnas i alla klassrum. Den kompetensen måste lärarna ha med sig från sin grundutbildning.

Jag håller helt med om att det är alldeles självklart att lärare behöver fortbildning under sin yrkeskarriär och att det är anmärkningsvärt att 50 procent av Sveriges lärare inte tycker att de har ett ansvar att ta till sig ny forskning när det gäller pedagogik och sitt ämne. Det finns mycket i kulturen som behöver förändras när det gäller synen på lärarfortbildning. Vi måste även få många huvudmän att förstå att det här är viktigt, och vi behöver naturligtvis statliga satsningar. Där tror jag inte att vi är oeniga.

Lärarna behöver en bra grund att stå på, för de kommer från dag ett att ha de här eleverna i klassrummet. Ska de ha möjlighet att ge eleverna de bästa förutsättningarna måste de ha den här kompetensen med sig från sin grundutbildning. Det får de inte i dag. De är dåligt rustade för att hantera elever med specialpedagogiska behov, och de är dåligt rustade för att hantera elever med ett annat modersmål än svenska. I slutändan drabbar det här eleverna, och det är de eleverna som har de sämsta resultaten i svensk skola redan i dag.

Anf. 28 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru ålderspresident! Jag delar inte bilden att man är så dåligt rustad. Som jag sa finns det högskolor och lärarutbildare redan i dag som ger utbildning i det här. I de nationella examensmål som finns ingår det just att man ska ha ett språkutvecklande sätt och att man, tillsammans med andra lärarkategorier, ska jobba med att ge eleverna det specialstöd de behöver.

Den här regeringen har som yttersta mål att vi ska jobba med tidiga insatser. Därför har vi också utökat antalet platser på till exempel specialpedagog- och speciallärarutbildningarna. Vi kommer också, som jag sa inledningsvis, att återkomma när det gäller att få fram fler modersmålslärare men också lärare som har svenska som andraspråk, för vi ser också att behovet växer. I dag har ungefär 20 procent av eleverna ett annat modersmål, men andelen kommer att öka kraftigt. Därför kommer vi att behöva

fler lärare med den här kompetensen. Vi kan också behöva vidareutbilda de lärare vi har för att ytterligare klara de mål som redan står i examensbeskrivningarna.

Till sist vill jag säga att det som sagt inte finns någon samlad utvärdering, utan det är människors upplevelser och annat som jag tar del av, och vi tar detta på största allvar. Därför tillför vi också kvalitetspengar och jobbar med hur vi ska stärka kvaliteten i lärarutbildningen. Men att nu börja gå in och detaljstyra och göra ändringar i den lärarutbildning som endast har funnits i några år är att följa den här, som jag tycker, dåliga traditionen av att ständigt göra förändringar i lärarutbildningen.

Vi behöver långsiktighet, vi behöver tillit och vi behöver verkligen jobba med att stärka kvaliteten. Det är regeringens prioriteringar.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:19
23 oktober

Svar på
interpellationer

§ 7 Svar på interpellation 2015/16:51 om bostadssituationen för svenska studenter

Anf. 29 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru ålderspresident! Erik Andersson har frågat finansministern hur hon ser på vinstuttagen från statligt ägda företag. Erik Andersson frågar om inte Akademiska Hus i ett läge av akut bostadsbrist för studenter borde få följa sitt uppdrag och tillåtas återinvestera verksamhetens vinst i nya bostäder.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Inledningsvis gläder jag mig åt att jag och Erik Andersson har ett gemensamt intresse av att det ska byggas fler små, billiga och klimatsmarta hyresrätter. Det är en viktig fråga för regeringen och en anledning till att det har förtydligats att Akademiska Hus enligt uppdraget kan bygga och äga studentbostäder.

Det finns en vedertagen metodik för att styra de statliga bolagen, bland annat för att fastställa bolagens ekonomiska mål, något som är tydligt kommunicerat till riksdagen sedan flera år tillbaka. Under 2011 tog Finansdepartementet, som då ansvarade för förvaltningen av de statligt ägda bolagen, fram en förstärkt process för att revidera de ekonomiska målen i bolagen med statligt ägande. Det har medfört en översyn av de ekonomiska målen.

De ekonomiska målen för Akademiska Hus fastställdes 2014, av den tidigare borgerliga regeringen. Då förblev målet för kapitalstrukturen, soliditeten, oförändrat jämfört med beslutet från 2010, det vill säga mellan 30 och 40 procent.

Under de senaste tio åren har Akademiska Hus dock haft en soliditet över målet, på mellan 46 och 48 procent, med något enstaka undantag. Det är främst en följd av den marknadsvärdering av fastigheter, enligt det regelverk vi följer, IFRS, som infördes för tio år sedan och som markant höjde soliditeten. En för hög andel eget kapital kan medföra en onödigt hög kapitalkostnad. På sikt kan det vara negativt för såväl bolag som ägare och kunder. Därför konstaterade den tidigare borgerliga regeringen 2014 att en justering av kapitalstrukturen skulle vara nödvändig för att nå målet.

Extrautdelningen har därmed en direkt koppling till marknadsvärderingen av fastigheter och inte till hyresnivåer. Extrautdelningen består av medel som det statligt ägda bolaget lånar upp på räntemarknaden för att justera sin kapitalstruktur i balansräkningen. Hyresnivåerna i sig är oberoende av extrautdelningar. De påverkas i stället av andra faktorer.

Hyrorna i Akademiska Hus sätts på marknadsmässiga grunder, med hänsyn tagen till den låga risk det innebär att hyra ut till statliga myndigheter. Universitets- och högskolesektorn har anslag som fullt ut är anpassade för marknadsmässiga hyror, inklusive årliga prisjusteringar.

Som Erik Andersson säkert vet finns det inga kopplingar i statens budget mellan utdelningar från de statliga bolagen och specifika satsningar inom olika områden. Satsningar hanteras i samband med budgeten, och det är inte – och har heller aldrig varit – förbundet med utdelningar från Akademiska Hus eller andra bolag.

Byggandet av studentbostäder är en mycket viktig fråga för regeringen. Därför har regeringen också förtydligat att Akademiska Hus, enligt uppdraget, har full möjlighet att också själva bygga och äga studentbostäder. En viktig del i bolagets uppdrag är en långsiktigt hållbar campusutveckling, vilket också innefattar att möjliggöra nya studentbostäder.

Akademiska Hus har som en följd av detta ytterligare intensifierat sina satsningar för att skapa förutsättningar för nya studentbostäder, både genom externa aktörer och i egen regi. Bolaget har i dag drygt 10 000 studentbostäder i sin planering för de kommande fem till sex åren.

Bolagets förutsättningar att satsa på studentbostäder kommer inte på något sätt att förändras på grund av extrautdelningen. Efter utdelningen kommer bolaget att ha en soliditet på ca 40 procent, det vill säga i allra översta delen av målintervallet. Det innebär en stark balansräkning även framöver med full kapacitet att satsa på studentbostäder i enlighet med uppdraget.

Utdelningen har ingen påverkan på bolagets åtagande och verksamhet gentemot universitet och högskolor. Bolaget kommer att fortsätta utveckla samarbetet i enlighet med uppdraget. Akademiska Hus har även fortsättningsvis starka finanser för att kunna genomföra stora årliga investeringar åt universitet och högskolor.

Anf. 30 ERIK ANDERSSON (M):

Fru ålderspresident! Jag vill hälsa dig, Beatrice Ask, välkommen som talman vid dagens sammanträde.

Jag vill tacka statsrådet för det väldigt långa svaret. Ibland brukar jag fundera på hur det hade varit om en alliansregering, en borgerlig regering, hade gjort extrautdelningar från de statliga bolagen. Jag tror att hela den socialdemokratiska rörelsen – LO, partiet och en massa andra grenar här och där – skulle klaga enormt mycket och anklaga oss för att mjölka bolagen på pengar. Så skulle det ha varit.

I svaret hänvisar statsrådet till målen som den borgerliga regeringen antog. Jag förstår att en del av verksamheten givetvis ska finansieras med eget kapital och annat med lån, eftersom det är billigt att låna pengar i dag. Det har jag alltså full förståelse för.

Men det finns de som är oroliga för de extrautdelningar som har gjorts. Min fråga var först och främst varför man inte bygger studentbostäder, eftersom det är sådan brist på dem. Man skulle kunna bygga ännu fler och samtidigt belåna så att man kommer ned i soliditet, till de mål som statsrådet hänvisar till.

Det viktigaste är vad vi gör åt bristen på studentbostäder. Regeringen, som är ägare till Akademiska Hus, har valt att ta ut 6,5 miljarder ur bolaget. Man har redan tidigare gjort en utdelning på 1,45 miljarder. Det är ganska mycket pengar som försvinner.

Vi har också utdelningar från SJ. Det har inte med den här frågan att göra, men där tog man först ut 230 miljoner och sedan 1,7 miljarder.

Utdelningarna ökar från ungefär 17 miljarder 2014 till 26 miljarder 2016. Det är mycket pengar som mjölkas från de statliga bolagen. Det är klart att jag undrar.

Okej, man har tagit ut 26 miljarder. Men den viktiga frågan är vad man ska göra med de pengarna. Vad ska pengarna användas till? Vad gör man med pengarna, om man inte bygger studentbostäder då det är bostadsbrist? Hamnar de i den stora kassan hos staten, för att finansiera ökade bidrag? Det vore en dum investering.

Regeringen skryter om att man satsar på högskolan. Vi har också hört talas om satsningarna på mindre och klimatsmarta bostäder. Men faktum är att jag inte har sett till vare sig Kaplans bostäder eller Kaplan själv. Då undrar jag vad som händer i frågan.

Statsrådet menar att man är intresserad av att bygga billiga lägenheter för unga. Hur har man tänkt finansiera det? Jag vet att det har funnits en plan. Men vad är en billig hyra, enligt statsrådet?

Avslutningsvis är det viktigt att bygga studentbostäder. Om man som ungdom ska få tag i en bostad i dag krävs det att man har jobb, ifall man ska kunna låna pengar för att köpa en bostad. Om man ska få ett första-handskontrakt krävs det också en inkomst. Därför är studentbostäder så pass bra. Då kan just studenter bo i dem och behöver inte ha de säkerheterna bakom sig.

Vet statsrådet hur många som står i kö för en studentbostad här i Stockholm?

Anf. 31 MATS GREEN (M):

Fru ålderspresident! Jag instämmer i min kollega Erik Anderssons problematisering av den rödgröna regeringens ägaruttag från Akademiska Hus. Det gjordes ett antal gånger under alliansregeringen vad gäller andra statliga bolag. Jag vet vilka synpunkter den dåvarande oppositionen framförde då.

När det gäller bostadssituationen för studenter, som jag tänker problematisera lite, har vi ett mycket allvarligt läge i Sverige i dag. Ordet kris kan faktiskt användas om den svenska bostadsmarknaden, i synnerhet nu och i synnerhet vad gäller studenter.

Jag kan bara framföra att detta är ett problem för oss i civilutskottet som arbetar med bostadspolitik. Den passivitet som regeringen hittills har uppvisat när det gäller studentbostäder är det sista som vi behöver nu när situationen ser ut som den gör.

Morgan Johansson konstaterade här tidigare att vi nu har det högsta bostadsbyggandet på flera decennier. Ja, det sker efter Alliansens reformresa. Men fortfarande är det inte gott nog; det krävs mycket mer. När man ser den rödgröna regeringens och minister Kaplans insatser för studentbostäder har man anledning att vara ganska så orolig. Ibland framförs det i debatten att det har blivit flexibla regler för buller. Jag vill bara erinra om att det drevs igenom av allianspartierna i utskottet under motstånd från Miljöpartiet, så det är knappast Miljöpartiet eller regeringen som har stått bakom just det.

Sedan har vi också arbetat för enklare regler när det gäller förtätning och tillgänglighet för studentbostäder. Ofta vill man bo inne i stadskärnorna. Även detta har regeringen motarbetat eller vägrat att återkomma med till utskottet.

Erik Andersson tar upp Kaplanbarackerna. Där vill jag också se mer tydliga och konkreta förslag om vad det egentligen handlar om. Återigen tror jag att det är farligt att bara avfärda studentbostadsbristen med att det behövs fler baracker och prefabricerade lösningar. Det är naturligtvis ingen som tycker att det är dåligt. Det är en del av lösningen, men det kan inte rätta till allting.

Det senaste som regeringen har föreslagit är bidrag till företag som ska bygga hyresbostäder. Det är ingen som vill ha dessa bidrag. Branschen tror att det snedvrider konkurrensen, och det kommer bara att leda till att man skjuter på redan planerade projekt.

Jag vill skicka med till ministern för högre utbildning och forskning att ligga på sina koalitionskollegor i Miljöpartiet och sina partikollegor i regeringen: Börja att ta tag i bostadsfrågan rent allmänt och i synnerhet bostadsfrågan när det gäller studenter! Det som ni har gjort hittills har snarare varit kontraproduktivt. Jag tycker att man har rätt att förvänta sig mer av regeringen, i synnerhet med tanke på den situation som man har att hantera i alla landets högskoleorter. Det medskicket vill jag göra till ministern.

Anf. 32 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru ålderspresident! Jag tackar både Erik Andersson och Mats Green för inläggen. Jag konstaterar att ni båda för ganska hypotetiska resonemang om hur det hade varit om situationen hade varit den omvända. Jag har inga kommentarer till det. Det är mycket möjligt att det hade varit så som ni beskriver det, men det hade inte ändrat fakta i frågan. Det hade fortfarande varit på det här sättet.

Det görs en extrautdelning utifrån att värdena på fastigheterna skrivs upp. Värdena har gällt i koncernen sedan nästan tio år tillbaka. Nu gör man en justering också i moderbolaget och det möjliggör en extrautdelning som inte har med vinsterna att göra, så därför är det inte heller någon vinstutdelning.

Jag hoppas verkligen att vi är överens om att det inte ska vara någon öronmärkning, oavsett vem som sitter i regering eller i opposition. Man kan inte öronmärka pengar i utdelningar från statliga bolag. Det medger inte den budgetlag som vi har att följa, oavsett regering.

Utdelningen används för att finansiera budgeten, och sedan avsätts satsningarna i samband med den budgetproposition som läggs fram för riksdagen. Där framgår vilka satsningar som görs och finansieringen av dem, men pengarna är inte öronmärkta till specifika satsningar. Det följer av den lag som vi alla har att följa.

Vi har, som sagt, lagt fram en budget som innehåller investeringsstöd för nya hyresrätter och också för studentbostäder. Den gäller ju för 2016. Det här året gäller en helt annan budget. Där finns det inga sådana satsningar med.

Det är för mig viktigt att vi säkerställer tillgången på studentbostäder. Därför står jag bakom det uppdrag som har getts till Akademiska Hus, att man ska bygga, äga och förvalta studentbostäder. Som jag sa inledningsvis har man nu planer på 10 000 nya studentbostäder i de orter där det är stor brist, Stockholm, Uppsala, Lund, Göteborg, Umeå och Luleå – detta också för att utveckla attraktiva campusområden. Man använder den mark som man redan äger.

Här i Stockholm har länsstyrelsen, landstinget, Stockholms stad och Akademiska Hus också tagit ett gemensamt initiativ till något som heter Sthlm 6 000+. Det handlar om just studentbostadsbyggande. Detta är också något som vi helt och fullt står bakom och som vi hoppas ska leda till att man kommer till rätta med den studentbostadsbrist som finns i huvudstadsregionen.

Studentbostadsbristen gör att det är väldigt svårt för studenter från andra delar av Sverige att studera i Stockholm. Det minskar också rörligheten och möjligheten att söka en utbildning utifrån önskemål. Då blir det snarare bostadstillgången som avgör, och så ska vi inte ha det. Det är studenternas egen önskan om vilken utbildning som de vill gå som ska styra och inte tillgången på bostäder.

Anf. 33 ERIK ANDERSSON (M):

Fru ålderspresident! Det verkar som om statsrådet menar att vi spekulerar, men med största sannolikhet hade det nog varit så. Hela Vänster Sverige hade rasat över att den borgerliga regeringen mjölkar bolagen. Men så gör ni i dag. Det är tråkigt att ni bara har en framtidsminister och inte har utnämnt en dåtidsminister. Då hade jag kunnat fråga den personen om hur det hade varit.

I dag har SSSB 8 000 – man kan tro att det är telefonkön till studentbostadsförmedlingen som uppgår till 8 000 samtal, men det är det inte – lägenheter för studenter i Stockholm. Det är 55 000 personer som står i kö. Som jag ser det, och precis som statsrådet nämnde, ska ju inte tillgången på studentbostäder avgöra om man kan gå en utbildning eller inte; det håller jag till fullo med om.

Det är en risk för Sverige om det finns många väldigt smarta studenter som inte kommer in på en utbildning. Då kan vi missa den nya innovativa idén som en gång låg till grund för Ericsson, Asea eller vad som helst. Det är alltså en stor risk som Sverige tar när studenterna inte kan erbjudas någonstans att bo på den ort där de vill studera.

Om regeringen vill öka subventionerna för byggande av bostäder bör man i så fall minska regleringen för att få till stånd ett ökat byggande. Som exempel kan nämnas planfrågan och överklagningsprocessen. Det är en

väldigt viktig del som många nog vill göra någonting åt. Det gäller i synnerhet branschen, men även många kommuner tycker att det tar alldeles för lång tid. Från tanken på att man ska börja att bygga kan det ta uppemot tio år innan bygget står färdigt. Det är helt orimligt att det ska ta så lång tid.

Sedan har jag en fråga med anledning av värdet. Statsrådet sa att man hade justerat värdet i moderbolaget. Då undrar jag: När gjordes det? Gjordes det nyligen i Akademiska Hus för att man skulle möjliggöra utdelningen?

När jag frågar vad pengarna ska användas till säger statsrådet att det inte går att öronmärka pengarna. Men jag ställde frågan till finansminister Magdalena Andersson vid en frågestund för en vecka sedan: Vad ska pengarna användas till? Då svarade hon att de skulle användas för att amortera på statsskulden. Sedan ringde jag till Riksgäldskontoret, men där kunde man inte se någon inbetalning som amortering på statsskulden. Jag är fortfarande väldigt nyfiken på vad man kommer att använda pengarna till.

Om man inte använder pengarna till ett ökat byggande av studentbostäder hoppas jag verkligen att de används till något som ger en investering för Sverige.

Anf. 34 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru ålderspresident! Det är helt riktigt att det nyligen har gjorts en uppskrivning av fastighetsvärdena i moderbolaget. Det är ett sätt att skapa det fria egna kapitalet. Marknadsvärderingen av fastigheterna har ju gällt under en lång tid inom koncernen som helhet. Det är bara det att man inte har gjort någon justering.

Efter justeringen uppgår fastighetsvärdena till ca 63 procent av de marknadsvärden som finns inom koncernen. Därför bedömer man det som att det inte har funnits någon extra risk, och detta har beretts väldigt noggrant i bolaget. Fastighetsvärdena i moderbolaget ligger fortfarande på en betryggande nivå relativt marknadsvärderingen i koncernen.

Jag delar helt uppfattningen om hur vi ska få ett fungerande byggande som motsvarar de förväntningar och behov som finns. De behoven minskar inte heller över tid. Vi har redan en stor bostadsskuld, inte minst i den här storstadsregionen. Men nu är det ju bostadsbrist i majoriteten av Sveriges kommuner. Ska det här komma till stånd kommer vi att behöva göra många saker samtidigt. Investeringsstödet är en del i det. En annan är de överväganden och den översyn av regelverket som den förra regeringen gjorde och som nu följs upp av den nuvarande regeringen.

Men till syvende och sist är det kommunerna som har planmonopolet. Därför måste man också ha en stark samverkan med dem för att få fram mer planlagd mark. Vi måste se till att det blir ekonomiskt möjligt för fler att bygga bostäder och vara med på marknader för till exempel studentbostäder.

Därför tycker jag att investeringsstödet för den här typen av bostäder är helt riktigt. När det fanns tidigare såg vi att det blev ökat byggande och att det möjliggjorde för fler aktörer. En av aktörerna när det gäller studentbostäder är just nu Akademiska Hus. Vi ska, som jag sa tidigare, verkligen förtydliga men också tydligare följa upp det uppdrag de har. Är det så att man har kapacitet att bygga ytterligare bostäder och också har tillgång till

planlagd mark för det ser jag det bara som positivt. Jag instämmer helt i att det inte är bostaden som ska avgöra vilken studieort man väljer utan intresset, behörigheten och möjligheten att komma in på den utbildning man önskar.

Prot. 2015/16:19
23 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 35 ERIK ANDERSSON (M):

Fru ålderspresident! Jag satt och väntade på att den eminenta Mats Green skulle gå upp i talarstolen, men nu blev det jag på en gång.

Jag tackar statsrådet för svaret. Det var ett bra och väldigt långt svar. Det jag kan undra över är hur mycket man skrev upp värdet på fastigheterna med för att möjliggöra utvärderingen. Jag läste någonstans att det var 5 miljarder kronor, men jag vet inte om det stämmer. Det är möjligt att det är så; det kan jag inte säga. Men det skulle passa ganska bra eftersom man gjorde en extrautdelning på 6,5 miljarder. Oftast kan ett sådant upplägg anses vara av den typ som riskkapitalbolag ibland använder sig av – att skriva upp värdena för att kunna dela ut extra mycket pengar. Men riskkapitalbolagsupplägg är givetvis inget som Sveriges regering sysslar med.

Svaret på bostadsbristen heter inte Kaplan. Svaret på bostadsbristen heter mindre reglering. Jag väddar till statsrådet om att ni verkligen trycker på Miljöpartiet, så att de ser till att det blir fler bostäder. Generellt sett anser jag att de ofta haft väldigt svårt för att sätta spaden i backen, oavsett var man tittar, men i synnerhet i Stockholmsområdet, där jag varit verksam. Det är alltid något gnöl från de gröna om att det inte går att bygga. Då är det viktigt att Socialdemokraterna, som sitter i regering med de gröna, tar ledartröjan, ser till att det blir nya bostäder och underlättar för kommunerna, så att de kan börja bygga med minskad reglering.

I Stockholm finns det 30 000 färdiga och antagna detaljplaner som inte används för byggande. Varför byggs det inte i enlighet med dessa detaljplaner? Det är väl bara att bevilja bygglov i morgon? Det ska inte ta mer än tio veckor att få ett bygglov i det här landet. Vi skulle kunna lösa en stor del av bostadsbristen på en gång.

I övrigt vill jag önska statsrådet en trevlig helg!

Anf. 36 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Fru ålderspresident! Jag tackar Erik Andersson så mycket och vill passa på att önska detsamma!

Nej, självklart sysslar inte vi i regeringen med att ta risker, utan det är försiktighetsprincipen som gäller, så också i det här fallet. Det vi sysslar med är kapitalstrukturering för en effektiv förvaltning av de statliga bolagen. Det är också kommunicerat med riksdagen, så jag tror att det här i grunden är någonting som vi står bakom allihop. Vi har tyckt att det soliditetsmål som man har satt upp är precis lagom. Nu är vi i ett lågränteläge, men vi tycker att det är precis den här balansen mellan eget kapital och lånat kapital som våra bolag ska ha för att ha en så effektiv kapitalstruktur som möjligt. Justeringen leder just till att vi får en bättre balans mellan eget kapital och lånat kapital och därmed en kapitalstruktur som motsvarar riksdagens förväntningar.

Detta med de färdiga detaljplanerna är ett tecken på att marknaden inte sköter det här själv. Vi ser det runt om i landet. SKL har gjort en utvärdering av hur många fall det finns där detaljplaner finns färdiga men byggnarna inväntar lägen som är ekonomiskt gynnsammare för att verkligen

sätta spaden i jorden och sätta igång att bygga. Allt handlar inte om överklaganden, även om också jag upplever det som ett problem som ibland fördröjer viktiga byggen. Därför tycker jag att den politik som regeringen nu har lagt fram i sin budgetproposition med investeringsstöd för bland annat studentbostäder men också hyresrätter är en riktig politik för att komma åt detta, så att detaljplanerna kan börja användas och så att det kan börja byggas även billiga hyresrätter.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2015/16:28 om döljande av arbetslösheten genom sjukskrivningar

Anf. 37 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru ålderspresident! Fredrik Schulte har frågat mig hur jag menar att en generösare och mer godtycklig sjukförsäkring – bland annat genom en slopad bortre tidsgräns – leder till att färre sjukskrivs. Vidare hävdar Fredrik Schulte att Alliansens regeringsperiod innebar den största minskningen av sjukfrånvaro och förtidspensioner på decennier och frågar om jag anser att det är korrekt att beskriva detta som att ohälsotalen ökade.

Regeringens politik syftar till att göra sjukförsäkringen tryggare, effektiv och förutsägbar. Den som är sjuk och därför inte kan arbeta ska ha rätt till ersättning från sjukförsäkringen.

Det är korrekt att beskriva att sjukfrånvaron har stigit med nästan 70 procent sedan 2010, då den bortre tidsgränsen började tillämpas. Ökningen beror både på att fler blir sjukskrivna och på att tiden i sjukskrivning ökar. Vi ser allvarigt på denna utveckling. Regeringen har därför fastställt ett mål vad avser sjukfrånvaron. Den nuvarande utvecklingen av sjukfrånvaron ska brytas i syfte att nå en låg och stabil sjukfrånvaro. Detta är något som flera regeringar har strävat efter men ännu inte lyckats med. För att nå målet har regeringen presenterat ett brett åtgärdsprogram.

Det är riktigt att antalet som får sjukersättning minskade kraftigt under den tidigare regeringens tid. Den enskilt viktigaste åtgärden för att åstadkomma detta var att den tidsbegränsade sjukersättningen avskaffades. Det var 89 000 människor som hade denna förmån när den togs bort. Detta blev för många en smärtsam process som förorsakade ett utanförskap och mycket lidande. Många som hade tidsbegränsad sjukersättning registreras inte längre i ohälsotalen, trots att de fortfarande är sjuka och står utanför arbetslivet.

Jag vill betona att den nuvarande regeringen är övertygad om att det går att kombinera en sjukförsäkring som ger trygghet för den som är sjuk och inte kan arbeta med insatser som leder till att fler människor kan arbeta och att sjukfrånvaron är låg och stabil.

Anf. 38 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru ålderspresident! Jag tror att alla i den här kammaren, alla partier, alla riksdagsledamöter och nästan hela svenska folket är överens om att sjukförsäkringen är väldigt viktig och att det är väldigt viktigt att vi har ett trygghetssystem som skyddar dem som blir sjuka. Jag var själv nära att

mista min mamma i cancer för ett år sedan. Hade det inte varit för sjukförsäkringen hade pressen från behovet av försörjning varit enorm på henne. Jag tror att vi alla är överens om att det är väldigt viktigt att vi har en fungerande sjukförsäkring.

Det är inte detta som det finns en politisk konflikt om. Det finns däremot en politisk konflikt om att man vid olika tillfällen har använt sjukförsäkringen för att dölja och på olika sätt skuffa undan människor för att dölja arbetslösheten.

På 1990-talet såg vi en dramatisk ökning av antalet sjukskrivna och förtidspensionerade. Det var inte en följd av någon sjukdomsepidemi i Sverige – det var inte fråga om att sars, fågelinfluensan eller något liknande spred sig i Sverige, utan det var något helt annat. Detta helt andra var att vi hade en ekonomisk utveckling där det gick bra för landet men där väldigt många trots de goda tiderna inte fick arbete. Detta bekymrade den dåvarande socialdemokratiska regeringen, så då lyfte man på mattan och sopade undan dessa människor i förtidspension och sjukskrivning.

Vi hade ett system som innebar att handläggare på Försäkringskassan fick bonus när de lyckades förtidspensionera människor. Vi hade ett system där man automatiskt testades för förtidspension efter ett år i utanförskap.

Detta försökte Alliansen och särskilt Moderaterna bekämpa, och vi gjorde det genom att kraftigt ändra regelverket i sjukförsäkringen. Det var inte perfekta reformer. Det tog tid innan de kom på plats och fungerade som de skulle. Men effekten av dem var påtaglig.

Anledningen till att jag tar upp denna historiska diskussion är att vi nu är på väg mot samma utveckling en gång till. Vi har en regering som talar om att minska sjukförsäkringen, men i praktiken föreslår man åtgärder som drar tillbaka de reformer som Alliansen genomförde, som stramade åt regelverket så att det inte kunde missbrukas. Särskilt nämnvärt är just borttagandet av den bortre tidsgränsen.

Jag tycker att det är lite irriterande – om jag får använda det ordet – och förvirrande för debatten att vi har en socialförsäkringsminister som står här och pratar om att sjukskrivningarna ökade under Alliansens tid vid makten. Det har återkommit i många debatter som jag haft med socialförsäkringsministern, så jag gick till interntryckeriet och tryckte upp en liten plansch, som jag har här. Den illustrerar hur sjukförsäkringen utvecklades under de senaste tio åren. Vi ser en dramatisk minskning av antalet sjukskrivna och förtidspensionerade, men precis i slutet av 2010 ser vi en liten, marginell ökning. Det är en ökning som är oroväckande och som vi ska ta på allvar. Vi är alla överens om att vi ska bekämpa den. Men lösningen på det problemet är inte att återgå till den politik där man dolde arbetslösheten genom att öka sjukskrivningarna.

Det som är mest flagrant är att socialförsäkringsministern faktiskt har erkänt detta i en debatt med mig. Hon sa uttryckligen: Sjuktalet som ökade i slutet av 90-talet uppkom på grund av finanskrisen, inte på grund av sjukdom.

Anf. 39 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru ålderspresident! Det är slående hur man väljer att plocka ut bara vissa delar ur historieskrivningen. Sanningen är ju den att under 90-talet

Prot. 2015/16:19
23 oktober

Svar på
interpellationer

skedde några av de största omstruktureringarna på den svenska arbetsmarknaden, inte minst när det gäller den offentliga sektorn, i modern tid. Att säga att det inte fick konsekvenser i den offentliga sektorn med till exempel kraftigt försämrad arbetsmiljö och ökad arbetsbelastning på väldigt många arbetsplatser är att luras.

Jag arbetade själv i den verksamheten under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet, både som medarbetare och som facklig företrädare. Jag såg hur människor blev sjuka på sina arbetsplatser. Många av dem var äldre kvinnor, 55-plus, och lojala medarbetare i Sveriges välfärd, som ägnat hela sitt liv åt att lojalt stötta medborgarna i Sverige. De blev sjuka. Det är en delförklaring till att sjuktalen ökade, Fredrik Schulte.

Det är också en sanning att sjuktalen i Sverige har fluktuerat kraftigt sedan slutet av 1950-talet, med en ytterligare accelerering när kvinnor kom ut på arbetsmarknaden i slutet av 1970-talet. Det är så det sett ut, och det är en av orsakerna bakom att det ser ut som det gör i Sverige, oavsett vilken regering som har suttit vid makten.

Bilden är betydligt mer komplex än du vill ge sken av. Ja, det handlar om arbetsmarknadsfrågor och om hur man utformar våra ersättningssystem. Ja, det handlar också om hur arbetsmiljön på våra arbetsplatser förändras. Det handlar om hur samhället utvecklas. Det finns inga enkla svar. Därför blir den här debatten, där man kastar den partipolitiska piskan på varandra på det här sättet, ganska löjlig, ärligt talat.

Jag skulle också vilja komma fram till vad det var vi såg under den borgerliga regeringens mandatperiod. Ja, det är riktigt att den utveckling som redan hade påbörjats under regeringen Persson accentuerades ytterligare. I stället för att vi, som du säger, dolde arbetslöshet genom sjukfrånvaro och förtidspension valde den borgerliga regeringen att sparka ut folk ur sjukförsäkringen. 89 000 personer som hade tidsbegränsad sjukersättning blev av med den. Tacka Gud för att det påverkar hur förtidspensionerna minskade under den här tidsperioden!

Man utförsäkrade 100 000 personer. Tacka Gud för att det påverkar siffrorna när det gäller antalet sjukskrivna!

Men samtidigt som 100 000 personer utförsäkrades – många av dem snurrar nu runt i försäkringen för tredje gången – har sjuktalen under de fyra sista åren då ni satt i regeringsställning ökat med 70 procent. Med tanke på den kurva som du, Fredrik Schulte, visade verkar detta inte bekymra dig.

Jag ska tala om för dig att det är en kostnadsökning på 12 miljarder, för att inte tala om alla de individer som har blivit sjuka under de fyra år som ni satt i regeringsställning. Det bekymrar mig, och därför har regeringen nu lagt fram ett kraftfullt åtgärds paket, vilket du, Fredrik Schulte, också vet.

Anf. 40 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru ålderspresident! Att Annika Strandhäll hävdar att det inte skulle bekymra mig att sjukskrivningarna ökar verkar lite konstigt med tanke på att vi just nu debatterar en interpellation där jag tar upp att jag är orolig för att regeringen medvetet ska skuffa undan människor i sjukförsäkringen.

Detta är lite intressant. Jag har en kul anekdot som Anders Borg berättade. Han berättade att han i början av sin tid som finansminister träffade den dåvarande partiledaren för Samlingspartiet, Moderaternas systerparti

i Finland, senare statsministern och finansministern, Jyrki Katainen. Anders Borg frågade honom hur det kommer sig att Finland har så mycket färre sjukskrivningar och förtidspensioner än Sverige. Då svarade Jyrki Katainen: Det beror på att vi sjukskriver dem som är sjuka.

Det är intressant att socialförsäkringsministern tar upp arbetsmiljön. Sverige har nämligen världens bästa arbetsmiljö. Vi har haft det väldigt länge. Jag säger inte att det inte finns arbetsmiljöproblem i Sverige – gudarna ska veta att det gör det – men man ska ändå sätta det i relation till andra länder. Vi är också ett folk som har väldigt god hälsa. Vi är också ett land som har en god och välfungerande sjukvård. Det finns problem, men generellt sett är den god. Det är lite märkligt att vi i ett land med världens bästa arbetsmiljö, kanske världens bästa sjukvård och ett väldigt friskt folk ändå hade flest förtidspensioner i världen och världens högsta sjukskrivningstal.

Jag är väl medveten om att det var tuffa ansträngningar för den offentliga sektorn i slutet av 90-talet. Jag är medveten om att det orsakade arbetsmiljöproblem för många människor. Men man ska ändå, om man jämför med andra länder, kunna konstatera att det är uppenbart att den enorma ökning som vi såg handlade om någonting mer.

Om det bara skulle vara arbetsmiljön och om det bara skulle vara nedskärningarna i den offentliga sektorn – man ska påpeka att det alltså inte handlar om sjukdom utan om ekonomiska förändringar – skulle alla andra länder fortfarande ha haft mycket högre sjukskrivningstal än vad Sverige hade.

Anledningen var att vi hade en socialdemokratisk rörelse som i 100 års tid hade pratat om full sysselsättning: Alla ska jobba. Men man kunde inte leverera. Man kunde inte leverera jobb, för man satsade på bidrag i stället. Man löste det här genom att försöka slussa ut människor i förtidspension och sjukskrivning för att man skulle kunna slå sig för bröstet. Göran Persson satt i tv-sofforna i debatter och pratade om att vi skulle nå arbetslöshetsmålet på 4 procent samtidigt som antalet människor som faktiskt arbetade inte alls ökade.

Det som är upprörande är att vi är på väg i samma riktning. Det är inte lika illa, för regeringen har ett tryck på sig från oppositionen. Men det är på väg i samma riktning. De generella förändringar som den här regeringen gör handlar nämligen om att göra regelverket mer generöst, och då kommer det att missbrukas.

Jag är övertygad om att det finns ett antal ministrar, kanske inte Annika Strandhäll, och ett antal andra inom socialdemokratin som sitter och håller tummarna och hoppas att många människor sjukskrivs så att de kan dölja arbetslösheten och gå till väljarna och säga: Åh, titta vad vi har sänkt arbetslösheten! Men det har ni inte. Ni har bara gömt människor under mattan. Arbetslösheten har nästan blivit ett obsolet mål på grund av hur Socialdemokraterna har försökt dölja den. Vi ser nu att samma utveckling är på väg ännu en gång.

Anf. 41 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru ålderspresident! Jag kan konstatera att jag nu känner igen den seriösa debatten även i denna interpellationsdebatt.

Utöver den historiska verklighet som jag försökte beskriva för Fredrik Schulte tidigare finns det en historisk verklighet när det gäller hur arbetslösheten har sett ut i Sverige. Vi har generellt sett och i jämförelse med andra länder under oerhört lång tid haft en väldigt låg arbetslöshet och hög sysselsättningsgrad i Sverige. Därför får jag över huvud taget inte ihop ditt resonemang, Fredrik Schulte.

Vad som däremot är väldigt sant är att ni har lyckats se till att sjuktalen har ökat med 70 procent sedan 2010. Samtidigt har ni utförsäkrat 100 000 personer – många av dem är kvinnor. Ni lämnade också efter er ett underskott i budgeten på 75 miljarder, en arbetslöshet på över 8 procent och en ungdomsarbetslöshet på en bit över 20 procent. Därför kan jag inte påstå att det track record som du försöker ge bilden av känns särskilt trovärdigt.

Sedan kanske du hörde att jag var väldigt tydlig med att säga att jag inte tror att de fluktuerande sjuktalen i Sverige enbart har berott på arbetsmiljöfaktorer. Jag sa så sent som i mitt förra inlägg att det finns en väldigt komplex bild. Trots att både den tidigare borgerliga regeringen och den här regeringen har tittat på det har vi inte alla svar på frågan varför sjukfrånvaron i Sverige fluktuerar som den gör. Det svar som vi i dag har från forskningen är att det handlar om en kombination av konjunktur, hur man utformar ersättningssystem, arbetsmiljöfaktorer och hur omvärlden utvecklar sig.

Som jag också sa i mitt förra inlägg är jag väldigt bekymrad. Jag tycker inte att en politik framåt ska handla om att vi får människor i förtidspensionering som inte ska vara där. Lika lite tycker jag att vi ska trycka ned sjuktalen genom att utförsäkra sjuka människor ur försäkringen. Båda dessa saker, Fredrik Schulte, är ett oseriöst siffertrixande. Därför har regeringen lagt fram ett åtgärdspaket, där vi har varit extremt tydliga med att vår målsättning är att på lång sikt åstadkomma en låg och stabil sjukfrånvaro. Det är ett åtgärdsprogram inom sju olika områden med 25 olika åtgärder. Det handlar om allt från jämställdhetsperspektivet, som du helt förbiser när du pratar om sjukfrånvaron i Sverige, till det förebyggande arbetet, Försäkringskassans och hälso- och sjukvårdens roll och det stöd som människor ska ha tidigt vid sjukdom för att snabbt kunna komma tillbaka igen.

Men människor som är sjuka ska, precis som den finske kollegan uppenbarligen sa till Anders Borg, vara i sjukförsäkringen och inte i försörjningsstödet eller behöva ta ut en ålderspension. Under er förra regeringsperiod försvann närmare 20 000 – de finns inte längre i statistiken. Så ska det inte heller vara.

Anf. 42 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru ålderspresident! Alla är som sagt väldigt överens om att vi ska ha en trygg och väl fungerande sjukförsäkring. Om detta är det ingen som tvistar. Det vi tvistar om är att den kan missbrukas, och den har missbrukats.

Sverige hade alltså ett av världens högsta sjukskrivningstal. Det minskade kraftigt under den borgerliga regeringen. Det diagram som jag har här visar just det. Det är en liten ökning i slutet. Det är en ökning som vi ska se allvarsamt på och försöka bekämpa, men den stora trenden var tydlig.

Nu är vi på väg in i en politik där man går tillbaka till att luckra upp regelverket så att det kan börja missbrukas. Det är detta som vi kritiserar regeringen för. Jag förstår att Annika Strandhäll tycker att det är jobbigt att behöva utstå den kritiken, men det är ändå detta vi ägnar oss åt här i riksdagen. Vi ska granska er i regeringen för att se till att ni inte missbrukar er makt och för att se till att ni inte går emot de beslut som vi fattar här i riksdagen. Vi har fattat ett beslut om att inte ta bort den bortre tidsgränsen. Vad gör regeringen? Jo, den tar bort den bortre tidsgränsen.

Det här är en utveckling som är oroande. Det är ännu mer oroande att vi har en minister som försöker trixa bort debatten genom att prata om den stora ökningen sedan 2010 – jag har visat att det inte är en korrekt bild av verkligheten – och som vidtar åtgärder som kommer att få som effekt att fler människor som inte behöver vara sjukskrivna och som har en möjlighet att komma till sin rätt på arbetsmarknaden inte får den chansen. Det är samma politik som man förde under 90-talet under Göran Persson. Sverige förtjänar bättre.

Anf. 43 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Fru ålderspresident! Den politik som du förespråkar, Fredrik Schulte, med fortsatta utförsäkringar är i precis lika stor utsträckning som någonting annat ett siffertrixande. Man utförsäkrar människor som är sjuka och plockar sedan in dem i statistiken som nya sjukfall.

Vi har människor som har snurrat runt i försäkringen i många, många år. Vissa utförsäkras för tredje gången och kommer in som ett nytt sjukfall, lite piggt, i statistiken. Men det är inte sanningen. Jag vill inte hålla på och siffertrixa framöver, utan vi ska ta ansvar för de människor som är sjuka.

Billigast av allt, Fredrik Schulte, vore väl egentligen om vi inte hade någon sjukförsäkring. Det är det jag hör att du säger: Vi ska utförsäkra sjuka människor. Sedan är det oerhört slående att du säger att regeringens åtgärder är en politik som leder i helt fel riktning. Det åtgärdspaket som vi har lagt fram hedrar ju den parlamentariska socialförsäkringsutredning som den tidigare moderate socialförsäkringsministern tillsatte. Jag skulle vilja säga att en mycket stor andel av de åtgärder som ligger i åtgärdspaketet är åtgärder som vi blocköverskridande, vi och Moderaterna, i den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen så sent som i mars i år var helt överens om.

Vi sätter ett mål för sjukalet. Vi fokuserar på att stärka hälso- och sjukvårdens roll. Vi riktar resurser för att möjliggöra att människor med psykisk ohälsa ska få stöd av hälso- och sjukvården. Vi stärker Försäkringskassans möjlighet till handläggning vid de tidiga tidsgränserna.

Detta är sådant som jag vet att vi har varit överens om med Moderaterna och som också går att återfinna i er egen budgetmotion. Därför blir den här debatten extremt märklig, Fredrik Schulte. Vi behöver ta ansvar för sjukfrånvaron, och vi behöver arbeta tillsammans för att skapa en låg och stabil sjukfrånvaro i det här landet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 oktober

2015/16:84 Lagstiftning och regelverk för den ökade drönartrafiken i luftrummet

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:85 Tvärförbindelse Södertörn

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:86 Vårdsnusket

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:87 Offensiva åtgärder inom upphovsrättsområdet

av *Jörgen Warborn* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:88 Utredning av välfärdstjänster

av *Maria Malmer Stenergård* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2015/16:89 Fjärrundervisning på entreprenad

av *Maria Stockhaus* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2015/16:90 Vitryssland

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:91 Sysselsättningseffekter av höjd a-kassa

av *Fredrik Schulte* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2015/16:92 Framtidens svenska framgångshistorier

av *Anette Åkesson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:93 Vad medborgarna får för sina skattepengar

av *Anette Åkesson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:94 Tvärförbindelse Södertörn

av *Erik Ottoson* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2015/16:95 Medling vid vårdnadstvister

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:96 Delad vårdnad som norm

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:97 Tvistelösning i frihandelsavtalet TTIP

av *Hans Rothenberg* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2015/16:98 Sysselsättningseffekter av försämrade RUT- och ROT-avdrag

av *Jenny Petersson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

Prot. 2015/16:19
23 oktober

§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 oktober

2015/16:167 Minskade skatteintäkter som följd av kraftigt höjd effektskatt på kärnkraft

av *Lars Hjalmered* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:168 Våld och hot mot troende flyktingar

av *Robert Halef* (KD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:169 Kreditgarantier till lantbruket

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:170 Könabyte i tidig ålder och konsekvenserna för idrotten

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:171 55-plus och karenstid

av *Hans Rothenberg* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2015/16:172 Krisstöd till nyttillkomna mjölkbönder

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:173 Regeringens möjligheter att stoppa en försäljning av Vattenfall AB:s tyska brunkolsverksamhet

av *Lars Hjalmered* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2015/16:174 Internationaliseringsstöd till företag inom den kreativa näringen

av *Jörgen Warborn* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2015/16:175 Asylboenden på militära övningsplatser

av *Jan R Andersson* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:176 Ett dramatiskt fall i kvinnors företagande

av *Margareta Cederfelt* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2015/16:177 Högre utbildning för elever med sjukdomstillstånd eller funktionsnedsättning

av *Hans Hoff* (S)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

§ 11 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 22 oktober

2015/16:135 Nyanländas jobb i de gröna näringarna
av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 11.00.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till och med § 5 och
av tjänstgörande ålderspresidenten Beatrice Ask därefter till sammanträ-
dets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 3 Svar på interpellation 2015/16:49 om stöd till kommuner vid mottagande av ensamkommande flyktingbarn	2
Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 2 MATS GREEN (M)	3
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	4
Anf. 4 MATS GREEN (M)	5
Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 6 MATS GREEN (M)	7
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
§ 4 Svar på interpellation 2015/16:70 om åtkomst av mark vid bygge av cykelleder	8
Anf. 8 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	8
Anf. 9 LOTTA FINSTORP (M).....	9
Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M).....	10
Anf. 12 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	11
Anf. 13 LOTTA FINSTORP (M).....	12
Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	12
§ 5 Svar på interpellation 2015/16:21 om Teach for Sweden	13
Anf. 15 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	13
Anf. 16 MARIA STOCKHAUS (M).....	13
Anf. 17 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	14
Anf. 18 MARIA STOCKHAUS (M).....	14
Anf. 19 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	15
Anf. 20 MARIA STOCKHAUS (M).....	15
Anf. 21 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	15
§ 6 Svar på interpellation 2015/16:22 om förbättrad lärarutbildning	16
Anf. 22 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	16
Anf. 23 MARIA STOCKHAUS (M).....	17
Anf. 24 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	18

Anf. 25 MARIA STOCKHAUS (M)	18
Anf. 26 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	19
Anf. 27 MARIA STOCKHAUS (M)	20
Anf. 28 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	20
§ 7 Svar på interpellation 2015/16:51 om bostadssituationen för svenska studenter.....	21
Anf. 29 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	21
Anf. 30 ERIK ANDERSSON (M)	22
Anf. 31 MATS GREEN (M)	23
Anf. 32 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	24
Anf. 33 ERIK ANDERSSON (M)	25
Anf. 34 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	26
Anf. 35 ERIK ANDERSSON (M)	27
Anf. 36 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S).....	27
§ 8 Svar på interpellation 2015/16:28 om döljande av arbetslösheten genom sjukskrivningar	28
Anf. 37 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	28
Anf. 38 FREDRIK SCHULTE (M)	28
Anf. 39 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	29
Anf. 40 FREDRIK SCHULTE (M)	30
Anf. 41 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	31
Anf. 42 FREDRIK SCHULTE (M)	32
Anf. 43 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	33
§ 9 Anmälan om interpellationer	34
§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar	35
§ 11 Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	36
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 11.00.	36